

- незвичні, нехарактерні непублічні рішення без належного обґрунтування;
- невідповідність змісту (обставин викладених у) документу фактичним обставинам події;
- виникнення конфлікту інтересів; стиль життя посадовця не відповідає його доходам;
- незважаючи на негативні висновки інших установ, в терміновому порядку приймається сумнівне рішення та інші.

Одержано 21.11.2017

УДК 343.98

Ганна Сергіївна БІДНЯК,

*старший викладач кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ*

ОТРИМАННЯ ЗРАЗКІВ ПАПІЛЯРНИХ ВІЗЕРУНКІВ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Всесвітній прогрес зумовлює розвиток найрізноманітнішої техніки, без застосування якої неможлива діяльність правоохоронних органів. Адже технічні засоби використовуються протягом всього процесу розслідування злочинів і їх застосування сприяє більш повному уявленню щодо події злочину, отриманню доказової інформації тощо. Чинне законодавство не встановлює обмежень стосовно використання традиційних технологій отримання зразків чи інновацій в даному аспекті. З точки зору кримінального процесуального закону не важлива технологія отримання зразків. Вирішальним є одержання якісних даних, що відповідають вимогам належності, допустимості й достовірності.

В науковій літературі досить повно розкрито питання щодо сталих та сучасних способів виявлення та вилучення слідів пальців рук (долоней), а також техніка дактилоскопіювання як живих осіб, так і трупів. Так, Є. А. Разумов наголошує на традиційній процедурі отримання зразків відбитків пальців рук за допомогою скла, гумового валика та друкарської фарби, який використовується в практичних підрозділах як раніше, так і в теперішній час [6, с. 26].

Інші науковці вважають дану методику застарілою за різними причинами. Як наголошує О. В. Мельник, надійний захист прав людини – найвищий критерій діяльності всіх юридичних інститутів держави, які складають систему правоохоронних органів та правозахисних організацій. В тому числі і під час дактилоскопіювання. Автор наголошує на небезпеці збору і зберігання даних про приватне життя

людей, про їх релігійний і політичний вибір, здоров'я, круг спілкування [3, с. 201]. З метою дотримання гідності особи під час дактилоскопіювання зазначена необхідність використання сучасних досягнень науки. Серед основних напрямів таких інноваційних застосувань А. С. Непорада зазначає новітню техніку дактилоскопіювання – 3D сканування, яке дозволяє прискорити процедуру дактилоскопіювання (сканер витрачає менше ніж одну секунду на палець); у подальшому розробники обіцяють збільшити його швидкість за рахунок сканування усіх десяти пальців за один раз. Відсутність контакту зі сканером зменшує забруднення поверхні скла або «змазання» відбитка через випадкове смикання пальцем, а отже, підвищує якість сканування. У базі даних відбиток зберігається у вигляді тривимірної моделі [5, с. 144]. З позитивної точки зору І. В. Пиріг відмічає технології «безкольорового дактило скопування», або сканування, як такі, що пройшли практику застосування в більшості зарубіжних країн. Якщо ці відбитки відібрано у підозрюваних та обвинувачених, вони без додаткової обробки заносяться до масиву автоматизованих баз даних й звіряються із слідами, вилученими з місць нерозкритих злочинів [2, с. 112].

Проте, на практиці реалізувати такий спосіб проблематично. Пов'язано це з тим, що автоматизована дактилоскопічна база «Дакто 2000», яка функціонує сьогодні в системі МВС, не розрахована на роботу вищезазначеним способом. Тобто, необхідно або оновлювати діючі дактилоскопічні бази, або придбати інші, більш сучасні. Підтвердженням цього є Стратегія розвитку Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України, в якій серед основних проблем, які потребують вирішення, зазначений недостатній рівень матеріально-технічного та ресурсного забезпечення.

Як висновок можна зазначити, що стан матеріально-технічного забезпечення правоохоронних органів на сьогодні не є досконалим. Проте в умовах розвитку науки і техніки неможливо відмовитись від сучасних досягнень. Поряд зі сталими методами стрімко впроваджуються інноваційні технології, серед яких і безкольорове дактилоскопіювання, що в майбутньому надасть низку переваг, зокрема, при формуванні дактилоскопічних обліків, так і при розслідуванні злочинів, взагалі.

Список бібліографічних посилань

1. Криміналістика : підруч. для студентів ВНЗ / К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська. Дніпропетровськ : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2014. 380 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України». Харків : Одіссей, 2012. 360 с.

3. Мельник О. В. Дактилоскопіювання населення сьогодні: варто чи ні? *Криміналістика і судебна експертиза*. 2013. Вип. 58, ч. 2. С. 200–206. URL: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/krise_2013_58\(2\)_40.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/krise_2013_58(2)_40.pdf) (дата звернення: 22.10.2017).

4. Про затвердження Стратегії розвитку Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України на період до 2020 року та Плану заходів щодо її реалізації : наказ МВС України від 15.03.2017 № 229. URL: http://www.cct.com.ua/2017/15.03.2017_229.htm (дата звернення: 22.10.2017).

5. Непорада А. С. Новітні технології в криміналістиці: 3D-сканування під час огляду місця події. *Криміналістичний вісник*. 2016. № 2 (26). С. 141–144.

6. Разумов Э. А. Практическое руководство по криминалистике : учеб.-практ. пособие / под ред. И. П. Красюка. Киев : Элит Принт, 2011. 465 с.

Одержано 31.10.2017

УДК 343.1:351.87:34.096

Олексій Васильович БОЧКОВИЙ,

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
провідний фахівець науково-дослідної лабораторії з правових
та організаційно-тактичних проблем ОРД
Луганського державного університету
внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*

НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ОРД ТА ЇХ НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Нещодавнє ознайомлення з директивою-інструкцією Державного політичного управління УРСР з агентурної роботи від 20.11.1930 № 403, у якій аналізується стан та вказується про основні недоліки агентурної роботи навело на думку, що ніколи раніше наука та практика у правоохоронній діяльності не були так далеко один від одного.

Справа у тому, що рекомендації які були майже 100 років тому у відомчих нормативних актах та директивах ніяк не відрізняються від тих, які надсилаються до практичних підрозділів сьогодні, не змінилися навіть формулювання речень. Зокрема, серед основних недоліків у роботі з агентурою вказувалось: формальний підхід до підбору, обробки й вербовки агентів, відсутність систематичного інструктажу й керівництва, недостатність перевірки й політичної обробки, незабезпечення конспірації й неповне використання аген-тури[1, с. 887–899]. Практики зрозуміють про що йдеться.

Але це було тоді, коли виходячи з офіційної доповіді «Про стан та діяльність міліції і карного розшуку УРСР за час з 1 вересня 1922 до 1 вересня 1923 р.» по рівню освіти серед 12743 співробітників міліції УРСР тільки 48 осіб були з вищою освітою, 1044 з середньою, 11429 з нижчою, тобто 4 класи, і 222 – взагалі неграмотні [1, с. 136–141].